Sinfonietta Rīga un čellists Žans Gijēns Keirass aicina uz sezonas noslēgumu koncertzālē “Latvija”

Ar oriģinālu koncertprogrammu un diviem publiskiem uznācieniem – piektdien, 30. maijā Latvijas Universitātes Lielajā Aulā un sestdien, 31. maijā Ventspils koncertzālē “Latvija” savu 19. sezonu noslēgs diriģenta Normunda Šnē vadītais kamerorķestris *Sinfonietta R?ga*. Šī notikuma īpašais viesis būs pasaulslavenais franču čellists Žans Gijēns Keirass (Jean-Guihen Queyras).

Orķestra un Latvijas publikai jau labi pazīstamā solista sniegumā tiks atskaņoti divi atšķirīgos laikmetos tapuši čellkoncerti – Vīnes Klasicisma dižgara Jozefa Haidna Otrais čellkoncerts un 20. gs. ungāru avangarda vizionāra Ģērģa Ligeti vienīgais šim instrumentam veltītais koncertžanra darbs.

Raksturojot sezonas noslēguma koncerta radošo spēku izvēli, orķestra vadītājs Normunds Šnē rezumē: “Ir lieliski būt kopā uz skatuves ar solistiem, ar kuriem saprašanās ir momentāna, bez garām lekcijām un daudzvārdības. Šāds kontakts, kautkā neizskaidrojami, bet tiešām ir izveidojies ar mūsu viesi Žanu Gijēnu Keirasu, vienu no šī brīža pasaulē izcilākajiem čellistiem.”

Orķestra un franču čellista auglīgā sadarbība nu jau mērāma vairāku gadu garumā. Tam liecinieki ir ne vien klausītāji Latvijā, bet arī Vācijā. 2019. gada pavasarī *Sinfonietta Rīga* un Žans Gijēns Keirass publikas priekšā kāpa uz Ziemeļreinas-Vestfālenes lielākās pilsētas Ķelnes filharmonijas skatuves. Jāatzīmē, ka tieši pēc šīs veiksmīgās radošās epizodes dzima ideja nākamajā programmā iekļaut ungāru komponista Ģērģa Ligeti Čellkoncertu.

Par simfonijas tēvu dēvētā Vīnes Klasiķa Jozefa Haidna radošais mantojums ir viens no *Sinfonietta Rīga* repertuāra stūrakmeņiem un var droši apgalvot – arī atpazīšanas zīmēm. Viņa muzikālais devums, kas radīts tiem laikiem garā mūžā, ietver prāvu skaitu simfoniju (veselas 104 !), koncertžanra darbus, divertismentus, uvertīras, kantātes, sakrālā un operas žanra darbus, stīgu kvartetus un klaviersonātes. Savas 19. sezonas noslēgumā orķestris kopā ar savu skatuves partneri priekšroku devuši Haidna Otrajam čellkoncertam, kas savu pirmatskaņojumu Londonas Hannoveres laukuma zālē piedzīvoja 1784. gadā. Septiņus gadus vēlāk, Haidna pirmā Londonas apmeklējuma laikā, šajā pašā namā britu publikas vērtējumam tika nodota autora 95. simfonija.

Ģeogrāfiski un, jādomā, arī mentāli Haidnam radniecīgs (savā nemitīgajā vilkmē uz eksperimentālismu un jauniem muzikālās izteiksmes līdzekļiem) bijis divus gadsimtus vēlāk dzīvojušais ungārs Ģērģis Ligeti. Par savām bērnības un jaunības dienu mājām viņš sauca Rumānijas Transilvānijas novadu un Ungārijas galvaspilsētu Budapeštu, bet vēlāk viņa mājas jau ir visa plašā pasaule – Vīne, Ķelne, Stokholma, Stanforda Kalifornijā un Hamburga Vācijā. Komunistiskās ideoloģijas žņaugos smakušais komponists 1956. gadā nolemj bēgt uz Rietumiem, un tieši šeit viņš kļūst par vienu nozīmīgākajām 20. gs. avangarda figūrām. Ligeti 1966. gadā sarakstītais Čellkoncerts savu pirmatskaņojumu piedzīvo uz šo abu pasauļu demarkācijas līnijas, proti Rietumberlīnē. Savukārt *Sinfonietta Rīga* sezonas noslēguma koncerta programmā iekļautais Rumāņu koncerts aizved mūs atpakaļ uz komponista bērnības tekām, atklājot Transilvānijas arhaiskos rituālus un tradīcijas.

Zinātkāre, daudzšķautņainība un nesatricināms fokuss uz pašu mūziku raksturo **Žana Gijēna Keirasa** mākslinieciskо darbību. Komponista, interpreta un publikas iekšējai motivācijai ir jāsaskan citai ar citu, lai spētu veidot unikālu muzikālo pieredzi. Īpašo, tikai sev raksturīgo, muzikālās interpretācijas pieeju Keirass ir apguvis pie Pjēra Bulēza. Šī filozofija, līdzās nevainojamai tehnikai un skaidram, saistošam tonim arī veido Žana Gijēna Keirasa pieeju katram muzikālajam tēlam un koncertprogrammai.

Vienlīdz būtiska nozīme Keirasa radošo izpausmju arsenālā ir gan senajai, gan mūsdienu mūzikai. Franču čellists regulāri sadarbojas ar Freiburgas Baroka orķestri un Berlīnes Senās mūzikas akadēmiju. Vienlaikus Keirass ir daudzu mūsdienās tapušu skaņdarbu pirmatskaņotājs. Savus opusus viņam uzticējuši tādi komponisti kā Ivans Fedele, Džilberts Eimijs, Bruno Mantovani, Mišels Žarels, Johanness-Marija Stauds, Tomass Larčers un Tristāns Mirejs. Atzīmējot leģendārā ungāru komponista Pētera Etveša 70. jubileju, Keirass pirmatskaņoja autora Čellkoncertu.

Žans Gijens Keirass ir uzstājies kopā ar tādiem pasaulslaveniem orķestriem kā Bavārijas Radio simfonisko orķestri, Mālera kamerorķestri, Filadelfijas orķestri, *Orchestre de Paris*, Londonas simfonisko orķestri, Leipcigas *Gewandhaus* orķestriun Cīrihes Tonhalles orķestri, sadarbojoties ar tādiem dirģentiem kā Ivanu Fišeru, Filipu Herevēgi, Janniku Nezē-Segēnu, Fransuā Ksavjē Rotu, seru Džonu Eliotu Gārdineru un seru Rodžeru Noringtonu. Kā rezidējošais mākslinieks Keirass ir sadarbojies ar Amsterdamas *Concertgebouw,* Ēksanprovansas festivālu un Strasbūras filharmoniju.

Būtiska Žana Gijēna Keirasa muzikālās darbības šķautne ir kamermuzicēšana. Viņš ir viens no *Arcanto Quartet* dibinātājiem, savukārt kopā ar vijolnieci Izabellu Faustu un pianistu Aleksandru Meļņikovu franču čellists iestudē programmas klavieru trio sastāvam. Žans Gijēns Keirass ir profesors Freiburgas Mūzikas universitātē un ir mākslinieciskais vadītājs festivālā “Rencontres Musicales de Haute-Provence” Forkalkjē.

Keirass spēlē 1707. gadā Kremonā būvēto Stradivari instrumentu “Kaiser”, ko mākslinieka rīcībā nodevis Kvebekā bāzētais mecenātu fonds Canimex Inc.

Koncertu Ventspilī organizē SIA “Kurzemes filharmonija” ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības, Francijas institūta Latvijā un Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu. Biļetes pieejamas “Biļešu paradīzes” kasēs un interneta veikalā.

Lielais laukums 1